

Костомаров у Саратові

Василь Стус

(цикл)

Але що ж робити
живій душі у цій державі смерті?
В. Мусик

I

За роком рік росте твоя тюрма,
за роком рік підмур'я в землю грузне,
і за твоїм жалінням заскорузлим,
за безголів'ям — просвітку нема.

Живеш — і жди. Народжуйся — і жди.
Жди — перед сконом. Жди — у домовині.
Не назирай — літа збігають згінні
без цятки неба й кухлика води.

Ти весь — на бережечку самоти,
присмоктаний до туги, ніби равлик,
від вибухлої злості занепалий,
не можеш межі болю осягти.

А світ весь витих, витух, відпалав,
не вгамувавши вікової спраги.
Він висмоктав із тебе всю одвагу,
лишив напризволяще і прокляв.

IV

Задумалася свічка —
повечоровий сплах.
Розрада невеличка —
і голова в руках.
Розіп'ятий на рами
сосновому хресті,

звіряєш самоті
днедавні тарарами.
Загублений між днів,
не спам'ятаюсь досі.
Під вибухами сосон —
мов на морському дні.
Важкі обвали літ
і пам'яті провали.
Але ж і дні настали —
оцей вселенський гніт.
Мій Боже, білий світ —
це біле божевілля —
не варт твого зусилля,
то й бідкатися встид.